

Lars

Terwijl Lars Rute stond te tanken bij een benzinestation in de buurt van Jönköping, twee dagen voor kerst in het jaar des Heren 2020, realiseerde hij zich – in een kort moment van helderheid – dat hij eigenlijk overal boos op was.

Een stille en onderdrukte boosheid weliswaar, in lijn met zijn gereserveerde aard. Maar toch, hij was boos.

Op zijn oudste broer, Ludvig, de egocentrische en zelfingenomen klootzak, die de reden was dat hij hier in weer en wind met deze weerbarstige tankdop stond te hannesen terwijl hij er niet aan probeerde te denken dat hij moest plassen.

Op zijn vrouw, Ellen, die met pasgelakte nagels en een luis-terboek in haar oren in de warme auto op de bijrijdersstoel zat en hem had overgehaald deze rit dwars door het land te maken. Terwijl het coronavirus zich als een lopend vuurtje verspreidde en iedereen dringend werd verzocht thuis te blijven en kerst te vieren met zijn kamerplanten en katten en verder niemand.

Op het virus zelf, COVID-19, dat nu bijna een jaar lang rondwaarde, waardoor hij failliet was gegaan en zijn beide restaurants, die hij jarenlang succesvol had bestierd, ver onder de prijs had moeten verkopen.

Op de Volksgezondheidsdienst, een incompetent stelletje

saaïmansen dat elke dag live, via achttien mediakanalen, allerlei curves, cijfers en deprimerende onzin stond te presenteren, maar zich er niet om leek te bekommeren dat in de echte wereld mensen stierven als vliegen – in verpleeghuizen, op overvolle intensive cares en andere plekken – en het ziekenhuispersoneel bloed spuugde en massaal ontslag nam.

En de opsomming ging verder, toen de tankdop zijn weerstand had opgegeven en de peperdure benzine begon te stromen.

Op een regering die nog geen vereniging van eigenaren zou kunnen leiden, die twijfelde en treuzelde en nietszeggende vermaningen pruttelde, waaraan je je niet hoefde te houden als je daar geen zin in had, waardoor Zweden in de wereld een van de hoogste aantallen coronadoden per honderdduizend inwoners telde.

Op Syriërs, die in Södertälje en omstreken grote, drukbezochte feesten hielden, hand in hand dansten en er maling aan hadden dat ze het virus als paardenbloempollen over het land verspreidden.

Op het ijshockeyteam van Oskarshamn, dat hij met duurbetaald restaurantgeld had gesponsord toen het de club met veel moeite was gelukt om in de eredivisie te blijven, maar inmiddels dertien wedstrijden op rij had verloren. Gelukkig was het nu niet toegestaan om te komen kijken, dus hoefde hij ook niet met een geforceerde glimlach op de eretribune te gaan zitten.

En niet te vergeten: op het mondkapje, dat Ellen had gekocht en hij nu voordeed voor hij de winkel in ging om te plassen, de benzine te betalen en koffie te halen. Toen hij zichzelf op de wc in de spiegel zag, leek het alsof hij een kinderonderbroekje op zijn gezicht had. Lichtblauw met rode aardbeitjes of een ander soort kolerefruit.

Ik ben zo moe, dacht Lars Rute terwijl hij zijn gulp dichtknoopte. Zo godvergeten moe van deze vertoning die een leven moet voorstellen.

‘Ging het goed?’ vroeg Ellen toen hij weer achter het stuur zat.

‘Ja hoor, prima,’ antwoordde Lars. ‘Hoeveel van die mondkapjes heb je eigenlijk gekocht?’

‘Tweehonderd,’ zei Ellen. ‘Ze waren spotgoedkoop.’

‘Verbaast me niks,’ zei Lars.

‘Gisteren was het keerpunt.’

‘Huh?’ zei Lars.

‘De donkerste dag van het jaar. We gaan weer naar lichtere tijden.’

‘Fijn,’ zei Lars, hij brandde zijn tong aan de koffie en startte de auto.

Daarna werd er kilometers lang niets meer gezegd. Hoewel het nog maar een uur of drie ’s middags was, werd de duisternis om hen en hun afgereden Škoda heen steeds compacter. Om de een of andere reden moest Lars aan een andere kerst denken, een jaar of tien geleden, toen ze op een zonovergoten Thais strand met een fleurig drankje in de hand op een ligbedje lagen. Geen vuiltje aan de lucht of in zijn gedachten. Wat irritant dat die herinnering nu naar boven kwam.

‘Het lijkt me wel interessant om hem te ontmoeten,’ zei Ellen toen er in haar luisterboek blijkbaar een stilte was gevallen.

Het was de vierde of vijfde keer dat ze dit had gezegd sinds het de dag ervoor ter sprake was gekomen, maar Lars reageerde niet.

‘Ik bedoel, hij is nota bene je broer en ik heb hem nog nooit gezien.’

Dat was waar. Lars en Ellen hadden elkaar in 1996 leren kennen, het jaar waarin Ludvig zich definitief aan de Rivièra had gevestigd, en in de vierentwintig jaar die waren verstreken, hadden de broers geen contact met elkaar gehad. Op een enkele kerstkaart en af en toe een mailtje na, maar dat was het enige.

Dat had zijn redenen, zoals bijna alles zijn redenen heeft.

Het contact met zijn andere broer en zijn zus was iets beter,

maar niet veel. Ellen had hen twee keer ontmoet. Vluchtig en even ongepland als kiespijn; van een hechte familieband kon je niet spreken.

Ook dat had zijn redenen. Misschien wel dezelfde.

‘Wat triest dat hij ziek is.’

Lars kon een giechel niet onderdrukken.

‘Eerst zien, dan geloven.’

‘Hoe bedoel je?’

‘Wat ik zeg: eerst zien, dan geloven.’

‘Dus je denkt dat het niet waar is? Waarom zou ze zeggen dat hij ziek is als dat niet zo is?’

Lars zuchtte en begon een vrachtauto in te halen. Ellen zweeg, zoals altijd als hij inhaalde. Alsof ze in stilte bad dat ze de truck op tijd zouden passeren voordat ze frontaal op een andere vrachtwagen zouden botsen. Hij had gezien dat ze gedurende deze kritieke seconden soms ook haar ogen dichtdeed, net als bij enge scènes in een film op tv of in de bioscoop.

Al waren ze – hij probeerde het na te gaan – al zeker vijftien jaar niet meer naar de film geweest. Het laatste wat ze samen in een bioscoopzaal hadden gezien, was een Zweedse detective met Sven Wollter, en misschien was dat zelfs nog voor de millenniumwisseling. Waarom zou je naar de bioscoop gaan als je thuis ook een film kon kijken? Waar je geen last had van die gore popcornwalm.

Het inhalen lukte en Ellen deed haar mond weer open.

‘We zijn maar met zijn vieren, dus we houden ons aan de aanbevelingen.’

‘Ach, die aanbevelingen,’ zei Lars.

‘En het komt nu toch goed uit? Nu Lisa en Malcolm niet naar huis kunnen komen?’

Lars realiseerde zich dat er nog iets was waar hij boos op was. Op Groot-Brittannië. Zijn dochter Lisa studeerde sinds twee jaar aan de universiteit van Londen en had bijna even lang een relatie met ene Malcolm Innings; het was de bedoeling geweest

dat het jonge stel bij hen in Oskarshamn kerst zou komen vieren. Maar daar had de pandemie een stokje voor gestoken; als er één land op de wereld was dat het virus nog slechter bestreed dan Zweden, was het Engeland. Tot een paar dagen geleden had het er nog half hoopvol uitgezien, maar toen er een nieuwe mutatie in het graafschap Kent opdook, of waar het ook was, had vrijwel elk land in Europa alle passagiersvluchten vanuit het eilandenrijk stopgezet. Zelfs Zweden.

Bovendien zou die eersteklas clown, premier Boris Johnson alias ‘de gele badeend’, het land over ruim een week uit de EU laten donderen. Met complicaties die net zo slecht te overzien waren als de achterkant van de maan. Ja Jezus, dacht Lars Rute, terwijl hij koffie op zijn trui morste, je zou eigenlijk naar Tonga moeten verhuizen.

‘Waarom zeg je niks? Het is wel je broer bij wie we op bezoek gaan.’

Lars dacht even na.

‘Hoe zei ze dat ze heette, die vrouw die je gesproken hebt?’

‘Catherine, dat weet je heus wel. Je hebt die brief toch ook gelezen.’

‘O ja, Catherine. Hoe oud is ze, denk je?’

‘Wat doet haar leeftijd er nou toe?’

‘Weet ik niet. Ludvig is in elk geval bijna zestig.’

‘Wil je zeggen dat ze een stuk jonger is?’

‘Ze is in elk geval niet ouder dan hij.’

‘Nou en?’

Ze raakte geïrriteerd. Dat merkte hij als ze het bij korte zinnen als ‘nou en?’ hield. Moest hij zorgen dat de sfeer in de auto beter werd of die zo laten? Hij koos voor een iets vriendelijker aanpak. Twee vijanden met kerst waren genoeg: Ludvig en zijn jonge levensgezellin. Dat had letterlijk in de brief gestaan: ‘Ik ben zijn levensgezellin.’ Alleen al het feit dat ze het Zweeds beheerste, was opmerkelijk.

Maar, nogmaals, met deze tegenstanders te kampen hebben

en ook nog ruzie hebben met je vrouw, ja, dat was... ja, dat was iets te veel van het goede.

‘Had ze echt geen accent?’ vroeg hij.

Ellen besloot de hand over het hart te strijken.

‘Misschien een beetje. Frans in dat geval... maar ik kon haar leeftijd niet inschatten.’

‘Nou, dat zullen we dan wel zien,’ zei Lars. ‘En je hebt gelijk, natuurlijk maakt het niet uit. Heb je honger? Zullen we ergens stoppen om een worstje te halen of wil je doorrijden? Het is nog een uur of drie... bijna in elk geval.’

‘Je had toch ook iets kunnen kopen toen je ging tanken?’

‘Ik heb geen honger,’ zei Lars. ‘Ik vroeg of jij trek had.’

‘Ik hoef ook niks,’ zei Ellen. ‘We hebben die boterhammen toch gehad? En er zijn nog een paar appels, wil je er een?’

Koffie met een appel, dacht Lars Rute, en hij sloeg het aanbod vriendelijk af.

‘Ook goed,’ zei Ellen terwijl ze haar luisterboek weer aanzette. ‘Ik vind het sowieso spannend om hen allebei te ontmoeten. Het wordt een gedenkwaardige kerst, wat er ook gebeurt.’

Misschien wel een waar woord, dacht Lars Rute.

In de daaropvolgende donkere kilometers richting het westen dacht hij na over zijn oudste broer, dat ging als vanzelf. Ludvig en hij scheelden vijf jaar, maar het verschil in leeftijd deed er niet toe. Het ging om menselijke waardigheid. Sinds hij volwassen genoeg was om bepaalde verborgen mechanismen te doorzien, besepte hij dit. Hoeveel of hoe weinig plek je mocht innemen op de wereld, bijvoorbeeld.

Wat iemand gegeven was. Toebedeeld, zoals ze dat noemden.

Zo was het van meet af aan geweest. Ludvig was de oudste zoon, de parel aan de kroon van hun ouders (dat wil zeggen vader Leopold, die een veel groter stuk toebedeeld had gekregen dan zijn moeder Sylvi).

‘De erfgenaam.’ Lars had dat woord weleens horen vallen.

God mag weten om wat voor soort erfenis het ging, maar dat deed er ook niet toe. Ludvig zou het gaan maken. Onduidelijk waarin, maar hij zou het gaan maken.

En als Ludvig de kroonprins was, was zijn broer Leif tweede in lijn van troonopvolging, geen twijfel mogelijk. Vader Leopold had dit gegeven nooit geprobeerd te verzachten of te verbloemen, en voor Lars überhaupt kon praten, had hij zijn ondergeschoven plek in het gezin al gevonden. Hij kon zich niet herinneren voor zijn tienerjaren ooit een eigen kledingstuk te hebben gekregen; alle broeken, shirts, jassen en mutsen hadden eerst aan Ludvigs en/of Leifs lichaam gezeten voor ze bij hem terechtkwamen. Dat gold ook voor ondergoed en schoenen. Niet omdat zijn ouders het zich niet konden veroorloven, maar omdat het simpelweg praktisch was.

Hij had eigenlijk een meisje moeten zijn. Dat was de bedoeling; na twee prachtzoons als Ludvig en Leif had je het recht om dat te verwachten. Wat had het gezin aan nog een jongetje? Een klein, zwak ventje bovendien, zeurderig en ziekelijk, dat nog lang na zijn vijfde verjaardag in bed bleef plassen. En wat stoerheid en voortvarendheid betrof ver achterbleef bij zijn oudere broers.

Maar uiteindelijk kwam ze. Een kleine week nadat Lars drie was geworden, een verjaardag die in duigen was gevallen omdat zijn moeder al in de kraamkliniek lag om te bevallen van het langverwachte engelenkind. Vanaf het jaar erna werden beide verjaardagen, die van hem en die van zijn zusje, tegelijkertijd gevierd. Dat was óók praktisch, en wie kon er iets op tegen hebben dat Louise altijd de meeste cadeautjes kreeg? Ze was een meisje én de jongste. Daar anders over denken zou kleingeestig zijn. En in de familie Rute waren ze niet kleingeestig.

Louise dus. Ze kwam op 3 juli ter wereld, de naamdag van het morgenrood, en haar tweede naam werd Aurora. Het was 1969, wat betekende dat alle vier de kinderen in één decennium waren gepropt. Ludvig 1961, Leif 1963, Lars 1966, Louise 1969. Een prestatie van moeder Sylvi en Leopold zelf, iets wat hij tij-

dens diners en andere soortgelijke gelegenheden graag mocht benadrukken.

In de jaren zestig hebben we kinderen geproduceerd. Potverdorie, dat was hard werken. Een Rute zit niet graag stil, haha.

De achternaam kwam van een kerspel in het noorden van Gotland, waar Leopold was geboren en getogen. Tijdens de Eerste Wereldoorlog, de Spaanse griep, werken in de steengroeve en wat al niet meer. Dingen waar je hard van werd als je ze overleefde.

Jemig, dacht Lars Rute terwijl hij een tractor inhaalde. Wat had een tractor twee dagen voor kerst nou op de weg te zoeken? Natte sneeuw en rond het vriespunt bovendien; volgens de routebeschrijving was het een uur of zes rijden van Oskarshamn naar Sillingbo, en met deze weersomstandigheden moest je daar zeker een uur bij optellen als je heelhuids aan wilde komen. Maar wat boeide het als je toch niet aan wilde komen.

Zijn gedachten gingen weer naar zijn familie. Er was een herinnering, een *defining moment*, zoals dat in het Engels heet. Een bepalend moment, of hoe je het ook wilde vertalen. Lars had een jaar Engels gestudeerd aan de universiteit van Örebro, zijn enige langdurige inspanning na de middelbare school, maar nadat hij twee tentamens op rij had gemist, was hij gaan werken. Hij beheerste de taal toch wel, dacht hij, dat was wel gebleken tijdens het bezoek van hem en Ellen aan Lisa in Londen.

Het bewuste moment had iets langer geduurd dan een moment, maar niet veel. Het was in mei 1980, toen Leopold Rute in het ziekenhuis van Örebro op sterven lag. Uitgezaaide longkanker was de boosdoener, maar na bijna veertig jaar stevig te hebben gerookt, was Leopold zelf niet eens verbaasd. Alles heeft zijn tijd, ook fabrikanten (van dames- en herenschoenen met rubberzolen) van de oude stempel, en toen hij zich realiseerde dat het geen kwestie meer van weken of maanden zou zijn, maar van dagen, misschien slechts uren, had hij zijn familie bij zijn ziekbed laten komen. Dat wil zeggen zijn vier kinderen en Sylvi, die hen stuk voor stuk had gebaard en sinds februari

al aan het huilen was toen ze beseftte welke kant het opging en inmiddels geen tranen meer overhad. Er moest natuurlijk nog wel wat overblijven voor de begrafenis, Lars was vermoedelijk niet de enige die vond dat haar gezicht op een uitgeknepen citroen leek. Met een donkere bril op voor de zekerheid.

Dat laatste was natuurlijk niet relevant, maar Lars kon zich haar veertig jaar later nog steeds haarscherp voor zich zien. Een vrouw die verschrompelend het leven verliet. Al zou het nog jaren duren voor ze de eindstreep zou halen; de mens wikt, maar God beschikt.

Toen de kanker werd ontdekt, of misschien al eerder, was Leopold licht dementerend; hij kon het ene niet meer zo goed van het andere onderscheiden, mensen, gebeurtenissen, verschijnselen enzovoort. Maar omringd door zijn hele dierbare familie – zijn zeer geliefde en aanzienlijk jongere vrouw, zijn nakomelingen, van de negentien jaar oude Ludvig, een zeldzaam schone jongeling die binnenkort zijn diploma zou halen, tot de elf-, bijna twaalfjarige goudblonde prinses, Louise – kon de zieltogende patriarch het niet laten een laatste samenvattende beschouwing en enkele aforismen tot hen te richten.

Lars was op dat moment een puisterige, bedeesde jongen van veertien met een pollenallergie, die heel nodig moest plassen en zich heel ongemakkelijk voelde door de hele situatie, zelfs naar zijn eigen, niet al te hoge maatstaven.

Zijn vader schraapte zijn keel in het ziekbed. ‘Nu we met zijn allen bijeen zijn gekomen op deze schitterende dag in januari...’

Hij was de draad kwijt. Het is toch goddomme mei, dacht Lars en de rest ongetwijfeld ook. Leopold schraapte opnieuw zijn keel en begon kort en kernachtig samen te vatten welk lot hun te wachten stond – niet hem, want dat stond in de sterren geschreven, maar de anderen kwamen een voor een aan de beurt: zijn vrouw Sylvi (een lang en losbandig leven), Ludvig (een kunstenaar die de wereld versted zou doen staan met zijn schilderijen), Leif (binnen tien jaar rector van een universiteit... let wel,

hooguit tien jaar... of minister-president, hij mocht kiezen) en toen... raakte hij de draad weer kwijt en keek verbouwereerd.

‘Wie ben jij?’

Hij staaarde Lars aan, die nu echt bijna in zijn broek plaste. Hij wilde zijn mond opendoen om te zeggen wie hij was en hoe hij heette, maar het was al te laat. Zijn vader maakte een wegwuivend gebaar met zijn arm en richtte zijn blik op kleine Louise, die mama Sylvi's hand vasthield en zo breed glimlachte dat het pijn moest doen – en met deze fraaie aanblik voor zijn ogen, begon Leopold Rute een meanderend exposé over het wezen van de vrouw (die in gelijke mate ondoorgrondelijk, mooi, mysterieus en bezielde was, de kwintessens van het leven, haar ogen, haar haren, haar geur, haar mysterie, haar borsten en billen...). Op dat punt aangekomen kreeg hij een hoestbui, die hem bijna fataal werd en op de gang te horen moest zijn geweest, want er kwam een verpleegkundige aangerend met nog een in haar kielzog, en het magische moment was voorbij.

Ze gingen ieder huns weegs. Lars vond een wc, waar hij eindelijk zijn blaas kon legen, en de volgende ochtend was Leopold Rute er niet meer.

Maar die woorden waren altijd gebleven.

‘Wie ben jij?’

Hij dacht eraan en hij droomde erover. In zijn dromen varieerde de verdere loop van de gebeurtenissen. De ene keer deed hij het in zijn broek en lag er een grote, gênante plas op de vloer van het ziekenhuis. Of hij zette een stap naar zijn vader toe en gaf hem een klap op zijn bek. Soms overleed zijn vader door die klap en belandde Lars in de gevangenis, soms sloeg hij terug – onverwacht hard, gezien zijn toestand. Een andere keer kreeg Lars zelfs vleugels en vloog hij het raam uit, maar welke variant zich ook aandienende uit de royale voorraadkamer van zijn dromen, hij werd altijd uitgeput wakker, alsof hij aan een langlaufmarathon had meegedaan of met een beer gevochten had.

Maar Ludvig dus. Het was niet zijn allang overleden vader naar wie Lars en Ellen in de winterduisternis toe reden, maar de wereldberoemde schilder Ludvig Rute.

Want het was inderdaad zo gelopen. De middelste broer, Leif, was geen rector van een hogeronderwijsinstelling of minister-president geworden – slechts universitair docent, wat ook geen kattenpis was. Maar zijn vaders voorspelling voor de oudste van de kinderschare was verbazingwekkend trefzeker geweest. Ludvig had van jongs af aan een artistieke aanleg en ambitie getoond, maar toen hij eenmaal de middelbare school had afgerond en prompt erna werd aangenomen bij een particuliere schilderschool in Kopenhagen – op basis van twee ingestuurde werken: een klein olieverfschilderij met zeezicht en een aquarel van een bosrand in de buurt van Fjugesta – kwam zijn talent tot volle bloei. Hij schilderde landschappen, zonschitteringen op het water en verlaten huizen, en het werd verkocht. Hij exposeerde in Zweden en in het buitenland, ontving beurzen en officiële opdrachten, en op zijn vijfentwintigste kon hij al goed leven van zijn kunstenaarschap. Tien jaar na de dood van zijn vader was hij zo'n gevestigde naam dat hij in drie landen woonde: Italië, Frankrijk en Zweden (slechts enkele zomermaanden in zijn geboorteland, bij voorkeur in de archipel van Stockholm, dat was lang genoeg), en de laatste keer dat Lars hem had gezien – midzomer 1995 – waren de prijzen van zijn schilderijen zo hoog dat hij de rest van zijn leven had kunnen leven van het werk dat hij tot dan toe had gemaakt. Als dat bij hem opgekomen was. Wat uiteraard niet gebeurde, hij bleef schilderen en werd steeds rijker. Een paar jaar geleden had Lars in de krant gelezen dat een van de kunstwerken van zijn broer, *Stenen, bomen*, voor een miljoen kronen was verkocht.

En wie zou zich onder zulke omstandigheden niet aan de Rivièra vestigen? Het probleem was, dacht Lars op hetzelfde moment dat een wegwijzer aangaf dat het nog vijfendertig kilometer naar Kymlinge was, het probleem was dat Ludvig een

egocentrische klootzak was. Een... Hij dacht een paar kilometer lang na voor hij de juiste woorden had gevonden. Een elitaire klootzak met een klinisch gebrek aan empathie en begrip voor de situatie van andere mensen. Mensen die in de wereld hun weg niet konden vinden, waren zwakbegaafd. Mensen in het algemeen waren idioten. Democratie was opium voor het volk. Als je voor je dertigste niet een paar miljoen had weten te vergaren, moest je bijna wel achterlijk zijn. Medelijden was zwakte. Kunstenaars die niet van hun kunst konden leven, moesten brommerkoerier of gemeentepoliticus worden.

Et cetera, et cetera. Lars was ervan overtuigd dat zijn huidige verstandhouding met Ludvig ook zonder wat er die avond en nacht in Brevens bruk was gebeurd niet anders zou zijn. Met hem omgaan was als gonorroe in je ziel. Niet dat Lars gonorroe had gehad, in zijn ziel of op een andere plek, maar het was een uitdrukking die hij ergens had opgepikt en vond passen bij de gevoelens die zijn beroemde broer bij hem opriep.

En nu zouden ze dus kerst gaan vieren met die onuitstaanbare narcist.

Ziek?

In een soort crisis?

Dat stond in de brief van zijn levensgezellin, Catherine. Ludvig was ziek en somber en wilde zijn broer na al die jaren graag weer zien. Het kunstenaarskoppel had voor de winter een oud huis van een collega in bruikleen. In Sillingbo, een klein dorpje ver weg van alles, in het westen van het Zweedse sparrenbos; Ludvig verlangde terug naar zijn vaderland. En als je tijdens deze plaag op zoek was naar een veilig quarantaine-onderkomen, kon je je niets beters wensen. Buiten de gebaande paden, zoals dat kennelijk heette, zei Catherine. En je mocht toch met vier mensen kerst vieren? Dat was niet in strijd met de aanbevelingen. Dus alsjeblieft, pak de auto en wip even langs! Misschien is dit de laatste keer dat jullie elkaar kunnen zien, het is heel belangrijk voor Ludvig. Wij zorgen voor eten en drinken, jullie

hoeven alleen je tandenborstel en een open mind mee te nemen.

Een open mind? had Lars gedacht. Wat bedoelde ze daar in godsnaam mee? Even langswippen? Het was meer dan vijfhonderd kilometer rijden. De brief was vrijdag gekomen. De achttiende. Ellen had het aangegeven telefoonnummer gebeld toen het zeker was dat Lisa en Malcolm in Londen zouden blijven. Had een paar minuten met deze Catherine gesproken, en toen was het geregeld. Lars had er niets mee te maken gehad. Helemaal niets. En als het mis zou gaan, was het niet zijn schuld.

‘Hoe ver is het na Kymlinge nog?’ vroeg Ellen plotseling.

‘Zestig kilometer ongeveer,’ antwoordde Lars. ‘Een uurtje rijden of zo... naar het noordwesten, het bos in. Nóg een uur rijden en je bent in Noorwegen.’

‘Die zouden ons niet toelaten,’ zei Ellen. ‘Vanwege de pandemie, bedoel ik.’

‘We gaan niet de proef op de som nemen,’ zei Lars. ‘Een hamburger in Kymlinge?’

Ellen schudde haar hoofd. ‘We krijgen een uitgebreid diner als we aankomen.’

‘Heeft ze dat gezegd, die Catherine?’

‘Ja, dat zei ze. Het is een beetje ongeleefd om je van tevoren vol te proppen met junkfood.’

‘Oké, prima,’ zei Lars. ‘Kijk, nu begint het echt hard te sneeuwen. Dat wordt stapvoets rijden de laatste kilometers.’

‘Ik vertrouw op je,’ zei Ellen en ze legde een vriendschappelijke hand op zijn knie. ‘Ik wil de kerst niet in een greppel vieren.’

‘Kerstavond is pas overmorgen,’ hielp Lars haar herinneren. ‘Dus we zouden nog genoeg tijd hebben om eruit te komen.’

Het dorp Sillingbo lag op een helling langs een rivier – die in het donker amper was te zien, maar hij was er wel degelijk – en leek voornamelijk uit een aantal verlaten huizen te bestaan, die gelijkmatig en spaarzaam aan weerszijden van de doorgaande weg waren neergezet. Op een enkel bluflampje na was het in

alle huizen donker, op één na, het laatste aan de rechterkant: een groot houten gebouw van twee verdiepingen, zo'n vijftig meter van het bos. Achter alle ramen brandde licht en een rij fakkels wierp een zwak, flakkerend schijnsel op de weg naar de inrit tussen twee grote hekpalen.

'Daar is het,' zei Lars en hij sloeg af. 'Het lijkt wel een oude dorpsschool.'

'Dat klopt,' zei Ellen. 'Dat vertelde ze aan de telefoon. Kun je nagaan, hier hebben ooit kinderen leren lezen en rekenen. Dat moet lang geleden zijn geweest.'

'En ervanlangs gekregen met een rotting,' voegde Lars eraan toe. 'De schoolplicht bestond al in de negentiende eeuw, toen je nog een uur moest lopen om er te komen... en hetzelfde stuk weer terug.'

'Leefde je toen al?' vroeg Ellen.

Lars reageerde niet. Draaide het hobbelige, besneeuwde terrein voor het huis op en zette zijn auto naast een andere, vermoedelijk een Jaguar.

Ja, waarom ook niet? dacht hij met een onvermijdelijke steek van irritatie. We mogen nog blij zijn dat het geen Rolls-Royce is.

De voordeur ging open en een vrouw stapte de verlichte stenen voordeurtrap op. Ze was rond de vijftientig, droeg een lange rode jurk en een even rode baret op haar donkere haar. Misplaatst als een maaidorser in een kerk. Maar wel knapper.

Catherine, zonder enige twijfel.

Linn

Ongeveer een seconde nadat ik ja had gezegd, had ik er al spijt van. Ik had ja gezegd voor mijn moeder, maar soms zou ik minder medelijden met haar moeten hebben. Alsof ikzelf geen problemen had.

Maar dit jaar lijkt iedereen de kluts kwijt te zijn. Min of meer in elk geval, en als het vaccin straks niet goed werkt, weet ik niet hoe het gaat aflopen. Misschien is het in deze hele ellende wel een troost dat niet alleen jij je slecht voelt, maar dat de meeste mensen het niet trekken. Je bent minder eenzaam als iedereen eenzaam is.

Hoe dan ook, we zijn onderweg. Tot eergisteren gingen mijn moeder en ik ervan uit dat we met zijn tweeën kerst zouden vieren in het appartement in Verkstadsgatan, waar we sinds augustus wonen. Maar toen kwam het telefoontje van oom Ludvig... of zijn secretaresse of wat ze ook is, ik weet het niet, mijn moeder heeft haar gesproken.

Hij wilde dat we met kerst bij hen zouden komen, de grote Ludvig, daar ging het telefoongesprek over. Het is heel belangrijk voor hem, volgens mijn moeder, maar ze was er tegelijkertijd vrij zwijgzaam over en wilde er later ook niets meer over zeggen. Ik heb er niet over doorgezeurd, ik weet dat ik in een rare familie ben geboren.

Het was dus maandag toen ze belden. Vandaag is het woensdag, morgen is het kerstavond. De auto waarin we rijden, is van een collega van mijn moeder. We hebben hem geleend, ze heeft haar oude Toyota in het voorjaar verkocht toen het geldgebrek heel acuut werd; toen alle theaters dichtgingen en mijn moeder wist dat ze vrij lang geen werk zou hebben. En als je in Stockholm woont, heb je ook eigenlijk geen auto nodig, ik heb niet eens mijn rijbewijs geprobeerd te halen.

Maar nu rij ik dus met mijn moeder in deze redelijk dure auto (ik denk dat het een Subaru is) door een donkergrijs Zweden, dat gebukt gaat onder de pandemie, en overdenk mijn leven. Ik vermoed dat het met de tijd van het jaar te maken heeft, niet alleen met het virus, want rond kerst en oud en nieuw word je geacht alles te analyseren. Hoe het ervoor staat en welke kant je opgaat en zo. We hebben kilometers lang over van alles en nog wat gepraat, maar sinds we in Västerås hebben getankt, hebben we niets meer gezegd. We kennen elkaar behoorlijk goed en we zien elkaar elke dag, dus zoveel nieuws hebben we elkaar niet te vertellen. Afgezien van deze onverwachte kerst natuurlijk, maar mijn moeder heeft niet veel zin om daarover te praten. Om de een of andere reden. En zoals ik al zei verbaast het me niet; mijn familie heeft iets schimmigs. Op zijn zachtst gezegd.

Daarom stop ik Solomon Burke in mijn oren en denk over mezelf na. Een onderwerp dat ik een beetje zat ben, om niet te zeggen spuugzat, toch vind ik het lastig om mijn gedachten daar niet steeds weer naartoe te laten gaan. Over twee maanden word ik vijftientig, misschien is dat een soort mijlpaal. Ik weet nog wat ik dacht toen ik vijftien was en op de middelbare school zat en de meeste dingen vet moeilijk vond. *Over tien jaar ben ik oké. Dan ben ik mijn zenuwen en gepieker de baas en begrijp ik hoe je het leven moet leiden. Misschien ben ik dan wel getrouwd met een lieve, knappe man en in verwachting van een baby. Of heb ik die al.*

Sure. Terugkijkend zie ik wel dat het destijds allemaal erger was, maar om nou te zeggen dat ik in de afgelopen tien jaar wijs en verstandig ben geworden, is overdreven. Soms ben ik bang dat ik mijn hele leven hetzelfde vijftienjarige brein met me mee zal zeulen. Dan kun je de boel maar beter accepteren en je bij je situatie neerleggen.

Mijn twee zogenaamde relaties zijn mislukt. De eerste was met Klas, met wie ik meteen na de middelbare school ben gaan samenwonen, in een of ander lullig boerderijtje op het platteland dat hij van zijn grootvader had geërfd. Mijn vrienden trokken met een rugzak de wereld rond en ik belandde in een bos in Sörmland. We hebben het een week of acht, negen volgehouden, voornamelijk omdat het zomer was, toen heb ik het uitgemaakt, en ik kon aan Klas zien dat hij blij was dat hij het niet hoefde te doen. We hadden geen werk en geen auto, alleen twee oude fietsen zonder versnelling, en we zouden dat najaar allebei aan de Hogeschool Södertörn gaan studeren. We hadden elke dag seks omdat we jong waren, en om de dag fietsten we naar Gnesta om boodschappen te doen (hoofdzakelijk bier, chips en sigaretten), en het hele idee was zo naïef dat ik er alleen maar hoofdschuddend aan kan terugdenken.

Misschien dat ik die zomer toch iets heb geleerd, ik ben in elk geval niet zwanger geraakt. Een jaar of drie later ben ik bij een andere jongen ingetrokken, Dieter, een psychologiestudent. We zijn tot juni dit jaar bij elkaar gebleven, het eind van het collegejaar, toen hij terugging naar Duitsland, waar zijn vader bij een auto-ongeluk verlamd was geraakt. Het is niet uitgesloten dat Dieter en ik weer bij elkaar komen, maar ik betwijfel het. We vinden elkaar nog steeds leuk, ook al zijn we behoorlijk verschillend, en we waren allebei erg verdrietig toen we op een regenachtige middag op Arlanda afscheid namen. Maar de periodes tussen onze contactmomenten worden steeds langer, en uit zijn posts op insta kan ik opmaken dat hij in München een nieuwe vriendin heeft.